

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. birželio 30 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 6 ir 47 straipsniai – Teisė laisvai judėti ir apsigyventi šalyje – Teisė į veiksmingą teisminę gynybą – Lygiavertiškumo ir abipusio pasitikėjimo principai – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – Direktyva 2012/13/ES – Teisė į informaciją baudžiamajame procese – Pranešimas apie teises sulaikymo metu – Teisė į informaciją apie kaltinimus pagal nacionalinę nutartį dėl suėmimo – Teisė susipažinti su bylos medžiaga – Vykdančiojoje valstybėje narėje esančio kaltinamojo Europos arešto orderio išdavimo sąlygos – Sąjungos teisės viršenybė“

Byloje C-105/21

dėl *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamųjų bylų teismas, Bulgarija) 2021 m. vasario 22 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo tą pačią dieną, pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamajoje byloje dėl

IR,

dalyvaujant

Spetsializirana prokuratura,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos (pranešėjas), teisėjai S. Rodin, J.-C. Bonichot, L. S. Rossi ir O. Spineanu-Matei,

generalinis advokatas P. Pikamäe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- IR, atstovaujamo *advokati* A. O. Mandzhukova-Stoyanova ir C. Nedyalkova,
- Europos Komisijos, atstovaujamos S. Grünheid ir I. Zaloguin,

* Proceso kalba: bulgarų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 6 ir 47 straipsnių, teisės laisvai judėti ir gyventi šalyje, lygiavertiškumo, tarpusavio pasitikėjimo ir Sąjungos teisės viršenybės principų bei 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24) (toliau – pamatinis sprendimas 2002/584), išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą prieš IR dėl nusikalstamų veikų, susijusių su cigarečių kontrabanda.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 3 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 5 straipsnyje nustatyta:

„1. Kiekvienas asmuo turi teisę į laisvę ir saugumą. Laisvė negali būti niekam atimta kitaip, kaip šiais atvejais ir įstatymo nustatyta tvarka:

<...>

- c) kai asmuo teisėtai sulaikomas ar suimamas, kad būtų pristatytas kompetentingai teismo institucijai, pagrįstai įtariant jį padarius nusikaltimą ar, kai pagrįstai manoma, jog būtina užkirsti kelią padaryti nusikaltimą, arba manoma, jog asmuo, padaręs tokį nusikaltimą, gali pabėgti;

<...>

- f) kai asmuo teisėtai sulaikomas ar kalinamas dėl to, kad negalėtų be leidimo įvažiuoti į šalį, arba kai yra pradėtas asmens išsiuntimo ar išdavimo kitai valstybei procesas.

2. Kiekvienam suimtajam turi būti nedelsiant jam suprantama kalba pranešta, dėl ko jis suimtas ir kuo kaltinamas.

<...>

4. Kiekvienas asmuo, kuriam atimta laisvė jį sulaikius ar suėmus, turi teisę kreiptis į teismą, kad šis greitai priimtų sprendimą dėl sulaikymo ar suėmimo teisėtumo ir, jeigu asmuo kalinamas neteisėtai, nuspręstų jį paleisti.

<...>“

Sąjungos teisė

Pagrindų sprendimas 2002/584

4 Pagrindų sprendimo 2002/584 5 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„<...> Be to, pradėjus taikyti naują [supaprastintą] nuteistų ar įtariamų asmenų perdavimo sistemą vykdamas baudžiamuosius nuosprendžius ar traukiant baudžiamojon atsakomybėn [ar baudžiamąjį persekiojimą], galima panaikinti dabartinės ekstradicijos tvarkos sudėtingumą ir jai būdingas vilkinimo tendencijas. <...>“

5 Šio pagrindų sprendimo 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Europos arešto orderis yra teisminis sprendimas, kurį išduoda valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų [suimtų] ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę, [siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, laisvės atėmimo bausmę] arba sprendimą dėl įkalinimo.

2. Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.

3. Šis pagrindų sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus [ESS] 6 straipsnyje.“

6 Pagal minėto pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalį išduodančioji teisminė institucija - tai išduodančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga išduoti Europos arešto orderį.

7 Pagrindų sprendimo 8 straipsnyje „Europos arešto orderio turinys ir forma“ numatyta:

„1. „Europos arešto orderyje nurodoma ši informacija, kuri pateikiama forma, nustatyta priede [laikantis priede nurodytos formos]:

a) prašomo perduoti asmens tapatybė ir pilietybė;

b) išduodančiosios teisminės institucijos pavadinimas, adresas, telefono ir fakso numeriai bei elektroninio pašto adresas;

c) vykdytino teismo sprendimo įrodymas [vykdytinas teismo sprendimas], arešto orderis arba kitas tokį pat poveikį turintis vykdytinas teismo sprendimas, kuriam taikomi 1 ir 2 straipsniai;

d) nusikalstamos veikos pobūdis ir teisinė kvalifikacija, ypač atsižvelgiant į 2 straipsnį;

e) aplinkybių, kuriomis nusikalstama veika buvo padaryta, aprašymas, ypač laikas, vieta, prašomo perduoti asmens dalyvavimo padarant nusikalstamą veiką laipsnis;

- f) skirta bausmė, jei yra priimtas galutinis teismo sprendimas, arba pagal išduodančiosios valstybės narės teisę skirtinų už tokią nusikalstamą veiką bausmių ribos;
- g) jei įmanoma, kitos nusikalstamos veikos aplinkybės.

2. Europos arešto orderis turi būti išverstas į vykdančiosios valstybės narės valstybinę kalbą arba vieną iš vykdančiosios valstybės narės valstybinių kalbų. Kiekviena valstybė narė, priimdama šį pamatinį [pagrindų] sprendimą, arba vėliau kuriuo nors metu [Europos Sąjungos] Tarybos Generaliniam sekretoriatui deponuojamame pareiškime gali pareikšti, kad ji priima vertimus į vieną ar kelias kitas Europos Bendrijų institucijų oficialiąsias kalbas.“

- 8 Pagrindų sprendimo 2002/584 17 straipsnio „Sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo priėmimo terminai ir tvarka“ 1 dalyje nurodyta:

„Europos arešto orderis nagrinėjamas ir vykdomas skubos tvarka.“

- 9 Šio pagrindų sprendimo priede pateikta forma su išsamiai nurodyta informacija, kuri turi būti pateikta Europos arešto orderyje.

Direktyva 2012/13/ES

- 10 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese (OL L 142, 2012, p. 1) 14 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad šioje direktyvoje nustatyti bendri minimalūs standartai, taikytini informacijai apie teises ir kaltinimus, kuri turi būti pateikta asmenims, įtariamiesiems arba kaltinamiesiems įvykdžius nusikalstamą veiką, kad būtų galima stiprinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą, ir grindžiama Chartijoje, ypač jos 6, 47 ir 48 straipsniuose, nustatytomis teisėmis, remiantis EŽTK 5 ir 6 straipsniais, kaip juos išaiškino Europos Žmogaus Teisių Teismas.

- 11 Šios direktyvos 6 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad įtariamiesiems arba kaltinamiesiems būtų pateikta informacija apie nusikalstamą veiką, kurios įvykdymu jie yra įtariamai arba kaltinami. Ta informacija suteikiama nedelsiant ir yra tiek išsami, kiek tai yra būtina užtikrinti teisingą procesą ir veiksmingą naudojimąsi teise į gynybą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad įtariamieji arba kaltinamieji, kurie yra suimti arba sulaikyti, būtų informuoti apie jų suėmimo arba sulaikymo priežastis, įskaitant nusikalstamą veiką, kurios įvykdymu jie yra įtariamai ar jiems pareikšti kaltinimai dėl jos įvykdymo.

3. Valstybės narės užtikrina, kad ne vėliau kaip iki kaltinimų esmės perdavimo teismui būtų suteikta išsami informacija apie kaltinimą, įskaitant nusikalstamos veikos pobūdį ir teisinį kvalifikavimą bei kaltinamųjų dalyvavimo vykdant tą nusikalstamą veiką pobūdį.

<...>“

Bulgarijos teisė

- 12 *Zakon za ekstraditsiata i evropeyskata zapoved za arest* (Įstatymas dėl ekstradicijos ir Europos arešto orderio) (DV, Nr. 46, 2005) įgyvendinamas Pagrindų sprendimas 2002/584. Šio įstatymo 37 straipsnis ir prie jo pridėta forma atitinka minėto pagrindų sprendimo 8 straipsnį ir jo priede pateiktą formą.
- 13 *Nakazatelno-protsesualen kodeks* (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – NPK) 55 straipsnyje ir *Zakon za Ministerstvoto na vatreshnite raboti* (Vidaus reikalų ministerijos įstatymas) 72–74 straipsniuose numatyta, kad Bulgarijos valdžios institucijų remiantis nacionaliniu arešto orderiu Bulgarijoje suimtam asmeniui pranešama apie jo, kaip suimtojo, turimas teises ir teises, kurias jis turi kaip kaltinamasis.
- 14 Pagal NPK 59 straipsnio 1 ir 2 dalis dokumente dėl prievartos priemonės, pavyzdžiui, kardomosios priemonės, taikymo nurodomi taikymo motyvai ir jis perduodamas kaltinamajam. Nacionaliniame sprendime dėl suėmimo būtinai nurodoma galimybė apskūsti šios priemonės taikymą.
- 15 Pagal NPK 65 straipsnio 3 dalies antrą sakinį ir 269 straipsnio 3 dalies 4 punkto b papunktį nedraudžiama pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis, kai asmuo suimtas vykdančiojoje valstybėje narėje.
- 16 Pagal NPK 65 ir 270 straipsnius suimtam asmeniui pranešama apie teisę apskūsti šį arešto orderį ir vykstant šio skundo nagrinėjimui susipažinti su visais bylos dokumentais. Jam turi būti suteikta galimybė tiesiogiai bendrauti su savo advokatu, net jeigu jis buvo paskirtas. Be to, teismas savo iniciatyva išsiunčia suimtam asmeniui kaltinamojo akto su išsamiai aprašyta veika, kuria jis kaltinamas, kopiją, taip pat nutartį, kuria nustatoma teismo posėdžio data ir kurioje išsamiai aprašytos asmens teisės per teismo procesą. Suimtas asmuo, informuotas apie savo teises ir aplinkybes, susijusias su suėmimu, gali nedelsdamas šį suėmimą apskūsti teismui.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 17 Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės yra identiškos faktinėms aplinkybėms byloje, kurioje priimtas 2021 m. sausio 28 d. Sprendimas *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)* (C-649/19, EU:C:2021:75).
- 18 *Spetsializirana prokuratura* (Specializuota prokuratūra, Bulgarija) pradėjo IR, kaltinamo dalyvavimu organizuotoje nusikalstamoje grupėje siekiant daryti mokesčių teisės pažeidimus, baudžiamąjį persekiojimą.
- 19 2017 m. vasario 24 d., prasidėjus IR iškeltos baudžiamosios bylos teismo nagrinėjimo stadijai, jis išvyko iš savo gyvenamosios vietos; jo buvimo vietos nustatyti nepavyko.
- 20 2017 m. balandžio 10 d. nutartimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal nacionalinį arešto orderį skyrė IR kardomojo kalinimo priemonę.
- 21 2017 m. gegužės 25 d. dėl IR, kuris vis dar nebuvo rastas, išduotas Europos arešto orderis. Jam paskirtą advokatą pakeitė naujas, taip pat paskirtas advokatas.

- 22 2019 m. rugpjūčio 20 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas panaikino šį arešto orderį ir norėdamas išduoti naują Europos arešto orderį dėl IR, taip pat gauti paaiškinimų dėl informacijos, kurią reikia pridėti prie šio naujo orderio, kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą byloje *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)* (C-649/19).
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, nors 2021 m. sausio 28 d. Sprendime *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)* (C-649/19, EU:C:2021:75) pateikti atsakymai į jo prašyme priimti prejudicinį sprendimą užduotus klausimus, vis dėlto liko abejonių. Be to, atsižvelgiant į minėtame sprendime pateiktus atsakymus, atsirado naujų abejonių.
- 24 Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, šioje byloje pateiktais klausimais jis iš esmės siekia išsiaiškinti dėl informacijos apie kaltinamojo teises, kurią privalo perduoti vykdančiajai teisminei institucijai, rengdamas naują Europos arešto orderį, kurį ketina išduoti dėl IR, ir nustatyti, kaip jis turi pasielgti tuo atveju, jei šis asmuo pateiktą prašymą panaikinti nacionalinį sprendimą dėl suėmimo.
- 25 Jis pabrėžia, kad klausimai šioje byloje pateikti atsižvelgiant į prašomo perduoti asmens galimybes pateikti skundą dėl jo suėmimo, be kita ko, nuo to momento, kai šis suėmimas vykdomas Europos arešto orderį išdavusioje valstybėje narėje, iki to momento, kai asmuo perduodamas orderį išdavusiai valstybei narei.
- 26 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad iš 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)* (C-649/19, EU:C:2021:75) matyti, kad Direktyvos 2012/13 4, 6 ir 7 straipsnių nuostatos netaikomos, kiek tai susiję su informacija, kurią iki perdavimo išduodančiajai valstybei narei reikia perduoti suimtam asmeniui. Iš to matyti, kad išduodančioji teisminė institucija pagal šią direktyvą neprivalo informuoti šio asmens prieš tokį perdavimą. Vis dėlto kyla klausimas, ar tokį aiškinimą draudžia principai, kuriais grindžiama Sąjungos teisė.
- 27 Be to, pagal 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)* (C-649/19, EU:C:2021:75) 79 ir 80 punktus teisės į veiksmingą teisminę gynybą būtų paisoma, jei asmuo, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, gali apskūsti sprendimą dėl suėmimo po to, kai jis perduotas išduodančiajai valstybei narei. Taigi, priešingai, veiksmingos teisminės gynybos tikslais toks skundas nebūtinai iki šio perdavimo. Šiomis aplinkybėmis kyla klausimas, ar nacionaline nuostata, pagal kurią reikalaujama, kad atitinkamam asmeniui būtų pateikta informacija apie nacionalinį sprendimą dėl suėmimo ir apie teisę apskūsti šį sprendimą, net jeigu šis asmuo nėra išduodančiojoje valstybėje narėje, pažeidžiama Sąjungos teisė.
- 28 Taigi pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Chartijos 6 straipsnis, siejamas su EŽTK 5 straipsnio 1 dalies c punktu ir 2 ir 4 dalimis, Chartijos 47 straipsnis, teisė laisvai judėti ir gyventi šalyje, lygiavertiškumo ir abipusio pasitikėjimo principai draudžia, kad išduodančioji teisminė institucija, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, nepasirūpina pranešti remiantis Europos arešto orderiu suimtam asmeniui apie jo suėmimo faktinį ir teisinį pagrindą ir apie galimybę jį apskūsti, kol tas asmuo yra vykdančiosios valstybės narės teritorijoje.
- 29 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, pirma, kad iš Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos matyti, jog šis teismas nepritaria teiginiui, kad EŽTK 5 straipsnio 1 dalies c punkte numatytas reikalavimas netaikomas laikotarpiui, per kurį

nacionalinis sprendimas dėl suėmimo yra pagrindas išduoti Europos arešto orderį, o taikomas tik perdavus prašomą perduoti asmenį. Taigi reikia užtikrinti kaltinamojo teisę į gynybą nuo momento, kai šis asmuo suimamas Europos arešto orderį vykdančiojoje valstybėje narėje.

- 30 Antra, dėl reikalavimo, susijusio su „veiksminga teisių gynimo priemone“, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, remiantis Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija, susijusia su EŽTK 5 straipsniu, šiame 47 straipsnyje pripažįstama asmens, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, teisė būti informuotam apie jo suėmimo faktinius ir teisinius pagrindus ir galimybė jį apskusti, net jei asmuo suimamas vykdančiojoje valstybėje narėje.
- 31 Konkrečiai kalbant, jei šis asmuo sulaikymo vykdančiojoje valstybėje narėje momentu sėkmingai ginčija šį suėmimą išduodančiojoje valstybėje narėje, dėl to būtų panaikintas sprendimas dėl suėmimo, taigi, ir Europos arešto orderis, ir vykdančioji teisminė institucija turėtų paleisti atitinkamą asmenį. Būtent dėl šios priežasties galimybė apskusti nacionalinį sprendimą dėl suėmimo, kai jį vykdydama vykdančioji teisminė institucija suėmė prašomą perduoti asmenį, yra veiksminga teisių gynimo priemonė vykstant procedūrai dėl Europos arešto orderio.
- 32 Nepaisant jurisprudencijos, suformuotos 2021 m. sausio 28 d. Sprendime *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)* (C-649/19, EU:C:2021:75, 79 ir 80 punktai), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą dėl prašomo perduoti asmens teisių gynimo priemonės, kuri galioja tik pasibaigus Europos arešto orderio procedūrai, kai prašomas perduoti asmuo perduodamas išduodančiajai valstybei narei, veiksmingumo. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad negali būti, jog pagal Pagrindų sprendimą 2002/584 neleidžiama pranešti prašomam perduoti asmeniui apie nacionalinį sprendimą dėl suėmimo. Atvirkščiai, būtent vykstant Europos arešto orderį, išduotą siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, svarbu suteikti informaciją prieš perduodant prašomą perduoti asmenį.
- 33 Galiausiai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, siekiant veiksmingos teisminės gynybos, šiam asmeniui būtina pripažinti ne tik du teisminės apsaugos lygius, kurie Europos arešto orderyje jam pripažįstami pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, t. y. nacionalinio sprendimo dėl suėmimo priėmimo ir Europos arešto orderio išdavimo lygiai, bet ir trečią apsaugos lygį, t. y. apsaugą išduodančioje teisminėje institucijoje, kai vykdomas minėtas Europos arešto orderis, nors minėtas asmuo tebėra vykdančiojoje valstybėje narėje. Be to, siekiant užtikrinti proporcingumo principą taip pat būtų reikalaujama, kad tas pats asmuo galėtų pasinaudoti veiksminga teisių gynimo priemone dėl nacionalinio sprendimo dėl suėmimo, nors jis yra vykdančiojoje valstybėje narėje.
- 34 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, skirtingai nei išimtinai nacionalinės situacijos atveju, dėl aplinkybės, jog išduodančioji teisminė institucija nesistengia sukurti sąlygų, kad nuo to momento, kai nustatoma asmens, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, buvimo vieta ir prireikus jis suimamas vykdančiosios valstybės narės teritorijoje, šis asmuo būtų informuotas apie jo sulaikymo faktinius ir teisinius pagrindus, tiesiogiai pažeidžiamos ES sutarties 3 straipsnio 2 dalyje ir SESV 20 ir 21 straipsniuose numatyta teisė laisvai judėti ir apsigyventi šalyje, nes taip ši institucija apsunkina naudojimąsi šia teise. Iš tiesų tokiu atveju būtų nepateisinamas nevienodas požiūris į asmenis, kurie pasinaudojo tokia teise.

- 35 Ketvirta, šis teismas mano, kad, atsižvelgiant į lygiavertiškumo principą, asmens, dėl kurio priimtas nacionalinis sprendimas dėl suėmimo, kuriuo remiantis vėliau išduotas Europos arešto orderis, teisinė padėtis neturi būti mažiau palanki vykdant suėmimą vykdančiosios valstybės narės teritorijoje nei suėmimo nacionalinėje teritorijoje atveju. Tas pats pasakytina apie pranešimą apie šį sprendimą, kai jis priimtas nedalyvaujant kaltinamajam.
- 36 Penkta, būtų pažeistas tarpusavio pasitikėjimo principas, jei asmeniui, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, nebūtų tinkamos galimybės pateikti prieštaravimus išduodančiajai teisminei institucijai, nors jis yra vykdančiojoje valstybėje narėje. Nesant tokios galimybės, vykdančioji teisminė institucija susidurtų su dilema, ar vykdyti Europos arešto orderį, išduotą remiantis praeityje egzistavusiais pagrindais, dėl kurių ji nėra tikra, kad jie tebeegzistuoja, todėl galėtų būti priversta vykdyti tokį orderį, nebūdama tikra, kad išduodančiojoje valstybėje narėje iš tikrųjų buvo gerbiamos prašomo perduoti asmens pagrindinės teisės.
- 37 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar pagal Sąjungos teisę draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos reikalaujama, kad kaltinamasis, nesvarbu, ar jis yra valstybės, ar kitos valstybės narės teritorijoje, įteikiant nacionalinio sprendimo dėl suėmimo kopiją būtų informuotas apie faktinį ir teisinį jo suėmimo pagrindą ir galimybę jį ginčyti. Iš 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)* (C-649/19, EU:C:2021:75) matyti, kad pagal Europos arešto orderį prašomas perduoti ir suimtas asmuo neturi teisių, kaip jos suprantamos pagal Direktyvą 2012/13, kurias jis turėtų nacionalinio suėmimo atveju, nes Sąjungos teisės aktų leidėjas priėmė sprendimą nesuteikti tokiam asmeniui šios direktyvos 3 ir 4 straipsniuose nurodytų teisių. Iš to išplaukia, kad jeigu pagal nacionalinę teisę jam vis dėlto suteikiamos tokios teisės, nors jis suimamas kitoje valstybėje narėje, tai galėtų prieštarauti minėtai direktyvai. Be to, kyla klausimas, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, gavęs prašymą panaikinti kaltinamojo, esančio vykdančiojoje valstybėje narėje, prašymą panaikinti suėmimą, turi nenagrinėti šio prašymo, kol įvykdžius Europos arešto orderį šis asmuo bus perduotas.
- 38 Galiausiai, jeigu iš atsakymo į pirmąjį klausimą būtų aišku, jog pagal Sąjungos teisę reikalaujama, kad asmuo, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, būtų informuotas apie nacionalinio sprendimo dėl suėmimo faktinį ir teisinį pagrindą ir galimybę jį apskusti, arba jei iš atsakymo į antrąjį klausimą matyti, kad Sąjungos teisė nedraudžia tokio informavimo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo trečiuoju klausimu siekia sužinoti, kaip ši informacija turėtų būti pateikta.
- 39 Šiomis aplinkybėmis *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamasis teismas, Bulgarija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar būtų suderinama su Chartijos 6 straipsniu, aiškinamu kartu su EŽTK 5 straipsnio 4 dalimi, 2 dalimi ir 1 dalies c punktu, Chartijos 47 straipsniu, teise laisvai judėti ir apsigyventi šalyje, lygiavertiškumo ir tarpusavio pasitikėjimo principais, jei išduodančioji teisminė institucija, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, nedėtų jokių pastangų informuoti prašomą perduoti asmenį apie faktinį ir teisinį jo suėmimo pagrindą ir teisę apskusti jo suėmimą, kol šis asmuo yra vykdančiosios valstybės narės teritorijoje?

2. Jei taip: ar pagal Sąjungos teisės viršenybės prieš nacionalinę teisę principą reikalaujama, kad išduodančioji teisminė institucija prašomo perduoti asmens atitinkamai neinformuotų, ir jeigu jis, nors ir nebuvo atitinkamai informuotas, pateiktų prašymą panaikinti nacionalinį sprendimą dėl suėmimo, šį prašymą iš esmės nagrinėtų tik tuomet, kai ieškomas asmuo būtų perduotas?
3. Kokios Sąjungos teisėje numatytos teisinės priemonės yra tinkamos tokiai informacijai suteikti?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 40 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Chartijos 6 ir 47 straipsniai, teisė laisvai judėti ir apsigyventi šalyje, taip pat lygiavertiškumo ir tarpusavio pasitikėjimo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal Pagrindų sprendimą 2002/584 Europos arešto orderį išdavusi teisminė institucija privalo perduoti asmeniui, dėl kurio išduotas šis arešto orderis, nacionalinį sprendimą dėl šio asmens suėmimo ir informaciją, susijusią su šio asmens galimybėmis apskusti šį sprendimą, nors šis asmuo yra minėtą arešto orderį vykdančiojoje valstybėje narėje ir dar neperduotas jį išdavusiosios valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms.
- 41 Pirma, kalbant apie Chartijos 6 ir 47 straipsnius, reikia pažymėti, kad, kaip patvirtinta Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalyje, šis sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus ESS 6 straipsnyje.
- 42 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, pirma, Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies d ir e punktuose numatyta, kad Europos arešto orderyje turi būti nurodyta informacija apie nusikalstamos veikos pobūdį ir jos teisinį kvalifikavimą, taip pat aplinkybių, kuriomis nusikalstama veika buvo padaryta, aprašymas, įskaitant laiką, vietą ir prašomo perduoti asmens dalyvavimo padarant nusikalstamą veiką laipsnį. Ši informacija iš esmės atitinka Direktyvos 2012/13, kurioje, kaip nurodyta jos 14 konstatuojamojoje dalyje, nustatyti bendri minimalūs standartai, taikytini informacijai apie teises ir kaltinimus, kuri turi būti pateikta asmenims, įtariamais arba kaltinamiems įvykdžius nusikalstamą veiką, kad būtų galima stiprinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą, ir grindžiama Chartijoje, ypač jos 6 ir 47 straipsniuose, nustatytomis teisėmis, remiantis EŽTK 5 ir 6 straipsniais, kaip juos išaiškino Europos Žmogaus Teisių Teismas, 6 straipsnyje nurodytą informaciją (2021 m. sausio 28 d. Sprendimas *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)*, C-649/19, EU:C:2021:75, 78 punktas).
- 43 Darytina išvada, kad pagal Europos arešto orderį vykdančiojoje valstybėje narėje suimtam asmeniui prieš perduodant jį išduodančiosios valstybės narės kompetentingoms institucijoms pranešama apie jo sulaikymo pagrindus, įskaitant nusikalstamą veiką, kuria jis įtariamasis arba kaltinamas padaręs.
- 44 Antra, Teisingumo Teismas nurodė, kad teise į veiksmingą teisminę gynybą, kaip ji suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį, nereikalaujama, kad išduodančiosios valstybės narės teisės aktuose numatyta teise apskusti sprendimą išduoti Europos arešto orderį baudžiamojo persekiojimo tikslais būtų galima pasinaudoti prieš perduodant atitinkamą asmenį šios valstybės narės

- kompetentingoms institucijoms. Teisingumo Teismas konstatavo, kad teisė į veiksmingą teisminę gynybą negali būti pažeista vien dėl to, kad asmuo, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, nėra informuojamas apie išduodančiojoje valstybėje narėje egzistuojančias teisių gynimo priemones ir susipažinti su bylos medžiaga gali tik tada, kai perduodamas išduodančiosios valstybės narės kompetentingoms institucijoms (šiuo klausimu žr. 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)*, C-649/19, EU:C:2021:75, 79 ir 80 punktus).
- 45 Iš 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)* (C-649/19, EU:C:2021:75) matyti, kad pagal Chartijos 6 ir 47 straipsnius nereikalaujama, kad asmuo, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis baudžiamojo persekiojimo tikslais, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimą 2002/584, prieš perduodamas išduodančiosios valstybės narės kompetentingoms institucijoms turėtų galimybę susipažinti su nacionalinės bylos medžiaga ir informacija apie galimybę apskusti šį sprendimą išduoti Europos arešto orderį išduodančiosios valstybės narės teisminei institucijai.
- 46 Reikia pažymėti, kad šį aiškinimą būtina taikyti informacijai apie nacionalinį sprendimą dėl suėmimo, tai yra nacionaliniam arešto orderiui, kuriuo remiantis buvo išduotas Europos arešto orderis, ir įvairioms išduodančiojoje valstybėje narėje galimoms teisių gynimo priemonėms dėl šio sprendimo. Iš tiesų tokiu atveju kaltinamojo teisės, kylančios iš Chartijos 6 ir 47 straipsnių, visų pirma teisė būti informuotam apie jo teises baudžiamajame procese ir jam pareikštą kaltinimą, saugomos, nes Europos arešto orderyje pateikiama informacija, numatyta Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnyje, ir, antra, kaltinamasis gauna informaciją apie teisinės gynybos priemones išduodančiojoje valstybėje narėje ir jam suteikiama galimybė susipažinti su byloje esančiais dokumentais pagal Direktyvą 2012/13, kai tik jis perduodamas tos valstybės kompetentingoms institucijoms.
- 47 Atsižvelgdamas į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ši situacija yra nepatenkinama ir kad išduodančioji teisminė institucija turi informuoti asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, apie nacionalinį sprendimą, kurio pagrindu išduotas šis orderis, taip pat apie galimas teisių gynimo priemones dėl šio sprendimo prieš perduodant jį išduodančiajai valstybei narei. Jo teigimu, toks aiškinimas atitiktų reikalavimus, kylančius iš Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos, visų pirma susijusios su EŽTK 5 straipsnio 1 dalies c ir f punktais, siejamais su šio straipsnio 2 ir 4 dalimis.
- 48 Šiuo klausimu reikia priminti, kad šiame pagrindų sprendime įtvirtinta Europos arešto orderio sistema grindžiama tarpusavio pripažinimo principu, kuris savo ruožtu grindžiamas valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu, kad jų atitinkamos nacionalinės teisės sistemos gali suteikti lygiavertę ir veiksmingą pagrindinių teisių, pripažįstamų Sąjungos lygiu, visų pirma Chartijoje, apsaugą (2016 m. balandžio 5 d. sprendimų *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 77 punktas ir 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)*, C-649/19, EU:C:2021:75, 71 punktą).
- 49 Šiomis aplinkybėmis, kai Europos arešto orderis išduodamas siekiant suimti ir perduoti prašomą perduoti asmenį, kad būtų vykdomas baudžiamasis persekiojimas, pirmojoje proceso stadijoje jam turi būti taikomos procesinės garantijos ir įgyvendinamos jo pagrindinės teisės, kurių apsaugą pagal taikytiną nacionalinę teisę turi užtikrinti išduodančiosios valstybės narės teisminės institucijos, visų pirma siekdamas priimti nacionalinį arešto orderį (2016 m. birželio 1 d. Sprendimo *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, 55 punktą ir 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)*, C-649/19, EU:C:2021:75, 72 punktą).

- 50 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Europos arešto orderio sistemoje numatyta dviejų lygių procesinių ir pagrindinių teisių, kuriomis prašomam perduoti asmeniui turi būti suteikta galimybė pasinaudoti, gynyba; prie pirmojo lygio teisminės gynybos, numatytos priimant nacionalinį sprendimą, pavyzdžiui, nacionalinio arešto orderio, prisideda antrojo lygio teisminė gynyba, kurią reikia užtikrinti išduodant Europos arešto orderį (2016 m. birželio 1 d. Sprendimo *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, 56 punktas ir 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)*, C-649/19, EU:C:2021:75, 73 punktas).
- 51 Išdavus Europos arešto orderį gali būti apribota atitinkamo asmens teisė į laisvę, įtvirtinta Chartijos 6 straipsnyje, todėl ši gynyba reiškia, kad sprendimas, atitinkantis veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus, turėtų būti priimtas bent vienu iš dviejų minėtos gynybos lygių (2019 m. gegužės 27 d. Sprendimo *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros)*, C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 68 punktas ir 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)*, C-649/19, EU:C:2021:75, 74 punktas).
- 52 Taigi iš suformuotos jurisprudencijos matyti: kadangi toks sprendimas priimamas arba nacionalinio arešto orderio priėmimo momentu, arba Europos arešto orderio išdavimo momentu, pagal Chartijos 6 ir 47 straipsnius suteikiama apsauga nereikalaujama, kad prašomam perduoti asmeniui būtų užtikrintas trečiasis teisminės apsaugos lygis, kaip antai tas, kurį nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir kuriam esant šis asmuo turėtų teisę dar prieš perduodant jį išduodančiosios valstybės narės valdžios institucijoms gauti nacionalinį sprendimą dėl suėmimo, kuriuo grindžiamas Europos arešto orderis, ir informaciją apie galimybes apskusti šį sprendimą.
- 53 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad pagrindinėje byloje nacionalinį arešto orderį išdavė teismas ir kad taip bus ir Europos arešto orderio atveju, kai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas jį išduos. Darytina išvada, kad abiem prašomo perduoti asmens teisminės apsaugos lygiais bus priimti sprendimai, iš esmės atitinkantys veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus.
- 54 Be to, dėl EŽTK 5 straipsnio 1 dalies c ir f punktų, kuriais remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, reikia priminti: kadangi Chartijos 6 straipsnyje, pagal kurį kiekvienas asmuo turi teisę į laisvę ir saugumą, numatytos teisės atitinka EŽTK 5 straipsnyje garantuojamas teises, o pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį jų esmė ir taikymo sritis yra tokia pati, reikia remtis Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija.
- 55 EŽTK 5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę į laisvę ir saugumą ir kad laisvė negali būti atimta, išskyrus, be kita ko, šios 1 dalies c ir f punktuose nurodytus atvejus. 1 dalies c punkte minimas atvejis, kai asmuo sulaikomas ir suimamas siekiant jį pristatyti kompetentingai teisminei institucijai, kai yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad jis padarė nusikalstamą veiką, arba manyti, kad būtina užkirsti kelią jam padaryti nusikaltimą arba pasislėpti jį padarius. Tos pačios 1 dalies f punkte kalbama apie teisėtą asmens suėmimą ar sulaikymą, siekiant užkirsti kelią jam neteisėtai patekti į teritoriją arba kai vyksta išsiuntimo ar ekstradicijos procedūra.
- 56 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad Pagrindų sprendime 2002/584 įtvirtintas Europos arešto orderio mechanizmas atitinka EŽTK 5 straipsnio 1 dalies f punkte numatytą situaciją (šiuo klausimu žr. 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)*, C-649/19, EU:C:2021:75, 55 punktą).

- 57 Kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Europos Žmogaus Teisių Teismas yra nusprendęs, kad vykstant ekstradicijos procedūrai, kai nacionalinis sprendimas, kuriuo grindžiamas ekstradicijos prašymas, negalioja, prašančioji valstybė yra atsakinga už neteisėtą atitinkamo asmens suėmimą prašomojoje valstybėje. Tokiu atveju prašančiajai valstybei tenka atsakomybė, kylanti iš EŽTK 5 straipsnio 1 dalies c punkto, o ne iš šios konvencijos 5 straipsnio 1 dalies f punkto (2017 m. gegužės 2 d. EŽTT sprendimo *Vasiliciuc prieš Moldovos Respubliką*, CE:ECHR:2017:0502JUD001594411, 37 ir 38 punktai).
- 58 Vis dėlto reikia pabrėžti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas klausimas visiškai nepanašus į klausimą dėl prašančiosios valstybės ar prašomosios valstybės atsakomybės vykdant suėmimą pagal ekstradicijos prašymą, grindžiamą nacionaliniu sprendimu dėl suėmimo, kuris buvo išduotas pažeidžiant atitinkamo asmens pagrindines teises. Iš tiesų šioje byloje nagrinėjamu klausimu siekiama tik nustatyti, kokia informacija turi būti pateikta kaltinamajam, kai jis suimamas Europos arešto orderį vykdančiojoje valstybėje narėje, prieš perduodant šį asmenį orderį išdavusiai valstybei narei.
- 59 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kai kaltinamasis sulaikomas Europos arešto orderio vykdančiojoje valstybėje narėje, kartu su šiuo orderiu jam būtina turi būti suteikta pakankamai informacijos, kad būtų įvykdytos EŽTK 5 straipsnyje numatytos pareigos. Iš tiesų, kaip priminta šio sprendimo 42 punkte, remiantis Europos arešto orderiu vykdančiojoje valstybėje narėje suimtas asmuo gauna informaciją, numatytą, be kita ko, Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnio 1 dalies d ir e punktuose, kuri iš esmės atitinka Direktyvos 2012/13 6 straipsnyje nurodytą informaciją, dėl ko šiam asmeniui užtikrinama, kad paisoma minėtame 5 straipsnyje nustatytų reikalavimų, be kita ko, dėl informacijos, kuri leistų jam suprasti jo suėmimo pagrindus ir prireikus pateikti skundą.
- 60 Darytina išvada, kad pagal Chartijos 6 ir 47 straipsnius nereikalaujama, kad išduodančioji teisminė institucija asmeniui, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimą 2002/584, prieš jį perduodant išduodančiosios valstybės narės kompetentingoms institucijoms perduotų nacionalinį sprendimą dėl šio asmens suėmimo ir informaciją, susijusią su galimybe jį apskusti. Taip aiškinami 6 ir 47 straipsniai užtikrina minėto asmens teisių apsaugą, kuri nėra mažesnė, nei EŽTK 5 straipsnyje numatyta apsauga.
- 61 Antra, nei teisė laisvai judėti ir apsigyventi šalyje, nei lygiavertiškumo ir tarpusavio pasitikėjimo principai, kuriuos savo pirmajame klausime nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, negali pakeisti šios išvados.
- 62 Visų pirma, kiek tai susiję su teise laisvai judėti ir apsigyventi šalyje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo galimą skirtingą požiūrį dėl to, kad asmuo, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis ir kuris yra suimtas vykdančiojoje valstybėje narėje, visą informaciją apie prieš jį pradėtą nacionalinę procedūrą gautų tik tuo metu, kai būtų perduotas išduodančiajai valstybei narei, skirtingai nei pagal nacionalinį arešto orderį suimtas asmuo.
- 63 Pirmiausia reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyta Teisingumo Teismo jurisprudencija negali būti taikoma tokio skirtingo požiūrio buvimui konstatuoti, nes ši jurisprudencija susijusi su konkrečia situacija, kai valstybės narės nacionalinėse ekstradicijos taisyklėse įtvirtintas skirtingas požiūris, atsižvelgiant į tai, ar prašomas perduoti asmuo yra šios valstybės narės pilietis, ar kitos valstybės narės pilietis. Iš tiesų dėl taisyklių, aiškinamų minėtoje jurisprudencijoje, kitų valstybių narių piliečiams, teisėtai gyvenantiems prašomosios valstybės narės teritorijoje, nesuteikiama apsauga nuo ekstradicijos,

kuria naudojasi tos valstybės narės piliečiai, todėl jos gali turėti įtakos jų laisvei judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje (šiuo klausimu žr. 2020 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ekstradicija į Ukrainą)*, C-398/19, EU:C:2020:1032, 39 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 64 Kaip rašytinėse pastabose nurodo Europos Komisija, reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant į Europos arešto orderio mechanizmo tikslą, kuris pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 1 dalį yra suimti ir perduoti prašomą perduoti asmenį, kad, atsižvelgiant į šiuo pagrindų sprendimu siekiamą tikslą, padaryta nusikalstama veika neliktų nebaudžiama ir kad šis asmuo būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn arba atliktų jam skirtą laisvės atėmimo bausmę (2021 m. sausio 13 d. Sprendimo mm, C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, 76 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), kaltinamasis, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis ir kuris yra kitos valstybės narės, o ne valstybės narės, kurioje jis įtariamasis padaręs nusikalstamą veiką, teritorijoje, nėra tokioje pačioje padėtyje kaip kaltinamasis, kuris liko pastarosios valstybės narės teritorijoje. Iš tiesų, siekiant išvengti nebaudžiamumo rizikos, asmuo, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, prieš išduodančiosios valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms pradėdant jo baudžiamąjį persekiojimą iš esmės pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatas turi būti perduotas šioms institucijoms. Tik tada, kai jis bus perduotas šioms institucijoms, jo padėtis, susijusi su teise gauti informaciją baudžiamajame procese, pradėtame išduodančiojoje valstybėje narėje, kurioje tariamai buvo padaryta nusikalstama veika, bus panaši į toje valstybėje narėje likusio asmens padėtį.
- 65 Panašiai yra dėl lygiavertiškumo principo, kurio paisymas reiškia, kad atitinkama nuostata vienodai taikoma tiek Sąjungos, tiek nacionalinės teisės pažeidimu grindžiamiems ieškiniams, kurių dalykas ir pagrindas panašūs (2022 m. vasario 10 d. Sprendimo *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Senaties terminas)*, C-219/20, EU:C:2022:89, 43 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), todėl šis principas gali būti taikomas tik tuo atveju, kai pagal Europos arešto orderį suimtas asmuo perduodamas tos valstybės narės teisminėms institucijoms. Būtent tuo momentu pagal šį principą, kiek tai susiję su Sąjungos teisėje nenumatytomis procesinėmis taisyklėmis, šiam asmeniui turi būti suteiktos tos pačios procesinės teisės kaip ir toje valstybėje narėje pagal nacionalinę teisę suimtam asmeniui, nes jų situacijos tuo momentu yra panašios.
- 66 Vis dėlto Teisingumo Teismui pateiktoje bylos medžiagoje nėra jokių duomenų, leidžiančių manyti, kad perduodant suimtą asmenį išduodančiosios valstybės narės teisminėms institucijoms bus taikomas mažiau palankus požiūris nei tas, kuris taikomas asmeniui, suimtam šioje valstybėje vien pagal jos nacionalinę teisę.
- 67 Galiausiai, kaip nurodo Komisija, tai, kad, skirtingai nuo ekstradicijos procedūrų, pagal Pagrindų sprendime 2002/584 numatytą procedūrą nereikalaujama perduoti nacionalinio sprendimo, kuriuo grindžiamas Europos arešto orderis, ne tik neprieštarauja tarpusavio pasitikėjimo principui, bet ir yra šio principo išraiška.
- 68 Iš tikrųjų Teisingumo Teismas kelis kartus priminė, kad Pagrindų sprendime 2002/584 nustatius naują supaprastintą ir veiksmingą nuteistų ar įtariamų pažeidus baudžiamąjį įstatymą asmenų perdavimo sistemą siekiama palengvinti ir paspartinti teismų bendradarbiavimą, ir taip norima prisidėti prie Europos Sąjungos siekio tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, remiantis tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti dideliu tarpusavio pasitikėjimu (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *Openbaar Ministerie (Išduodančiojoje valstybėje narėje pagal įstatymą įsteigtas teismas)*, C-562/21 PPU et C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 42 punktas).

69 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Chartijos 6 ir 47 straipsniai, teisė laisvai judėti ir apsigyventi šalyje, taip pat lygiavertiškumo ir tarpusavio pasitikėjimo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal Pagrindų sprendimą 2002/584 Europos arešto orderį išdavusi teisminė institucija neprivalo perduoti asmeniui, dėl kurio išduotas šis arešto orderis, nacionalinio sprendimo dėl šio asmens suėmimo ir informacijos, susijusios su šio asmens galimybėmis jį apskusti, kol šis asmuo yra minėta arešto orderį vykdančiojoje valstybėje narėje ir dar neperduotas jį išdavusiosios valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms.

Dėl antrojo klausimo

70 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinamas taip, kad, siekiant užtikrinti suderinamumą su Pagrindų sprendimu 2002/584, pagal jį išduodančioji teisminė institucija įpareigojama, pirma, neperduoti asmeniui, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, nacionalinio sprendimo dėl jo suėmimo ir informacijos, susijusios su šio asmens galimybėmis jį apskusti iki jo perdavimo išduodančiosios valstybės narės teisminėms institucijoms, nors tai daryti ji įpareigota pagal nacionalinę teisę, ir, antra, jei, nepaisant to, kad negavo šios informacijos, asmuo pateikia skundą dėl nacionalinio sprendimo dėl jo suėmimo, nagrinėti šį skundą tik po to, kai jis perduodamas.

71 Pirmiausia reikia pažymėti, kad antrojo klausimo antra dalis yra hipotetinė. Ji grindžiama prielaida, kad asmuo, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis ir kuris yra suimtas šį orderį vykdančiojoje valstybėje narėje prieš jį perduodant išduodančiojoje valstybėje narėje gali apskusti sprendimą dėl nacionalinio arešto orderio, kuriuo remiantis buvo išduotas Europos arešto orderis.

72 Nors siekiant užtikrinti šio asmens pagrindines teises, dėl kurių teisminė institucija gali priimti sprendimą išduoti Europos arešto orderį, svarbu, kad tokia institucija turėtų galimybę kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, tokia galimybė siejama su sąlyga, kad atsakymas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą būtinas, kad šis teismas galėtų priimti naują Europos arešto orderį dėl kaltinamojo pagal Pagrindų sprendimą 2002/584 (šiuo klausimu žr. 2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Spetsializirana prokuratura (Pranešimas apie teises)*, C-649/19, EU:C:2021:75, 38–39 punktus), tačiau taip nėra galimo atsakymo į antrojo klausimo antrąją dalį atveju. Taigi ši antrojo klausimo dalis yra nepriimtina.

73 Kiek tai susiję su šio klausimo pirma dalimi, pirmiausia reikia išnagrinėti, ar pagal Pagrindų sprendimą 2002/584 draudžiama, kad išduodančioji teisminė institucija pagal nacionalinę teisę būtų įpareigota prieš išduodančiosios valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms perduodant asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, perduoti jam nacionalinį sprendimą dėl suėmimo ir informaciją, susijusią su galimybe apskusti šį sprendimą.

74 Kaip priminta šio sprendimo 64 punkte, pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 1 dalį Europos arešto orderio mechanizmo dalykas – suimti ir perduoti prašomą perduoti asmenį, kad, atsižvelgiant į šiuo pagrindų sprendimu siekiamą tikslą, padaryta nusikalstama veikla neliktų nebaudžiama ir kad būtų vykdomas to asmens baudžiamasis persekiojimas arba jis atliktų jam paskirtą laisvės atėmimo bausmę.

- 75 Šiuo klausimu Pagrindų sprendime 2002/584 įtvirtinta supaprastinta ir veiksmingesnė nuteistų ar įtariamų pažeidus baudžiamąjį įstatymą asmenų perdavimo tarp teisminių institucijų sistema, kuri, kaip nurodyta šio pagrindų sprendimo 5 konstatuojamojoje dalyje, leidžia panaikinti iki to sprendimo priėmimo buvusią sudėtingą ekstradicijos tvarką ir jai būdingas vilkinimo tendencijas (2018 m. sausio 23 d. Sprendimo *Piotrowski*, C-367/16, EU:C:2018:27, 54 punktą).
- 76 Siekiant supaprastinti ir pagreitinti perdavimo procedūrą, kad būtų laikomasi Pagrindų sprendimo 2002/584 17 straipsnyje numatytų terminų, to sprendimo priede pateikta konkreti forma, kurią išduodančioji teisminė institucija turi užpildyti ir kartu nurodyti prašomą informaciją. Tokiais reikalavimais, kurie išvardyti šio pagrindų sprendimo 8 straipsnyje, siekiama pateikti minimalią oficialią informaciją, būtina, kad vykdančiosios teisminės institucijos galėtų skubiai imtis veiksmų pagal Europos arešto orderį ir greitai priimti sprendimą dėl perdavimo (šiuo klausimu žr. 2018 m. sausio 23 d. Sprendimo *Piotrowski*, C-367/16, EU:C:2018:27, 57 ir 59 punktus).
- 77 Iš tiesų, kadangi pagal minėto pagrindų sprendimo 17 straipsnio 1 dalį Europos arešto orderis nagrinėjamas ir vykdomas skubos tvarka, išduodančiosios valstybės narės teisės nagrinėjimas, kurį ši institucija turi atlikti taikydama minėto 2 straipsnio 2 dalį, būtina turi būti greitas, todėl atliekamas remiantis pačiame Europos arešto orderyje pateikta informacija (2020 m. kovo 3 d. Sprendimo *X (Europos arešto orderis – Dvigubas baudžiamumas)*, C-717/18, EU:C:2020:142, 37 punktą).
- 78 Vis dėlto Pagrindų sprendimu 2002/584 siekiamam perdavimo tarp valstybių narių spartumo ir supaprastinimo reikalavimui būtų pakenkta, jei išduodančioji teisminė institucija būtų įpareigota asmeniui, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, iki jo perdavimo kompetentingoms išduodančiosios valstybės narės institucijoms perduoti nacionalinį sprendimą dėl jo suėmimo ir informaciją, susijusią su galimybe jį apskūsti. Iš tiesų šios informacijos ir šio sprendimo perdavimas gali sudaryti kliūčių vykdančiajai teisminei institucijai įgyvendinti minėtame pagrindų sprendime nustatytą supaprastintą kaltinamojo perdavimo sistemą, nes ši institucija, siekdama užtikrinti tinkamą išduodančiosios valstybės narės nacionalinių proceso taisyklių taikymą, turėtų įsitikinti, kad kaltinamasis tikrai gavo minėtą informaciją.
- 79 Pirmesniame punkte nurodytu atveju perdavimo procedūra galėtų būti labai apsunkinta ir jos trukmė galėtų gerokai pailgėti, dėl ko kiltų pavojus Pagrindų sprendimu 2002/584 siekiamam ir šio sprendimo 64 ir 74 punktuose primintam tikslui išvengti asmens, kurį prašoma perduoti, nebaudžiamumo.
- 80 Taigi reikia konstatuoti, kad Pagrindų sprendimu 2002/584 draudžiama pagal nacionalinę teisę įpareigoti išduodančiąją teisminę instituciją prieš perduodant asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, išduodančiosios valstybės narės kompetentingoms institucijoms perduoti jam sprendimą dėl jo suėmimo ir informaciją, susijusią su galimybe jį apskūsti.
- 81 Antra, atsižvelgiant į šią išvadą, reikia priminti, kad pagal Sąjungos teisės viršenybės principą, kuris įtvirtina šios teisės pirmumą valstybių narių teisės atžvilgiu, reikalaujama, kad visos valstybių narių institucijos užtikrintų visišką įvairių Sąjungos teisės normų veiksmingumą, o valstybių narių teisė negali pakenkti pripažintam šių įvairių normų poveikiui tų valstybių teritorijoje (2019 m. birželio 24 d. Sprendimo *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 53 ir 54 punktai).

- 82 Nors Pagrindų sprendimas 2002/584 tiesiogiai neveikia pagal ES sutartį, dėl jo privalomojo pobūdžio nacionalinėms valdžios institucijoms atsiranda pareiga nacionalinę teisę aiškinti taip, kad ji atitiktų Sąjungos teisę nuo šio pagrindų sprendimo perkėlimo termino pabaigos (šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 24 d. Sprendimo *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 71 ir 72 punktus).
- 83 Nors Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo principu negalima grįsti valstybės narės nacionalinės teisės aiškinimo *contra legem*, vis dėlto reikalaujama atsižvelgti į visą šią nacionalinę teisę ir taikyti joje pripažintus aiškinimo metodus, kad būtų užtikrintas visiškas atitinkamo pagrindų sprendimo veiksmingumas ir priimtas juo siekiamą tikslą atitinkantis sprendimas (šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 24 d. Sprendimo *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 76–77 punktai).
- 84 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį reikalaujama, kad išduodančioji teisminė institucija savo nacionalinę teisę aiškintų kiek įmanoma labiau atsižvelgdama į Pagrindų sprendimo 2002/584 tikslą, pagal kurį draudžiama, kad ši institucija pagal nacionalinę teisę būtų įpareigota asmeniui, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, perduoti nacionalinį sprendimą dėl jo suėmimo ir informaciją apie galimybę jį apskusti prieš perduodant šį asmenį išduodančiosios valstybės narės teisminėms institucijoms.

Dėl trečiojo klausimo

- 85 Atsižvelgiant į atsakymą į antrąjį klausimą, nereikia atsakyti į trečiąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 86 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 6 ir 47 straipsniai, teisė laisvai judėti ir apsigyventi šalyje, taip pat lygiavertiškumo ir tarpusavio pasitikėjimo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimą 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, Europos arešto orderį išdavusi teisminė institucija neprivalo perduoti asmeniui, dėl kurio išduotas šis arešto orderis, nacionalinio sprendimo dėl šio asmens suėmimo ir informacijos, susijusios su jo galimybėmis apskusti šį sprendimą, kol šis asmuo yra minėtą arešto orderį vykdančiojoje valstybėje narėje ir dar neperduotas jį išdavusiosios valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms.**
- 2. Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį reikalaujama, kad išduodančioji teisminė institucija savo nacionalinę teisę aiškintų kiek įmanoma labiau atsižvelgdama į Pagrindų sprendimo 2002/584, iš dalies pakeisto Pamatiniu sprendimu 2009/299, tikslą, pagal kurį draudžiama, kad ši institucija pagal nacionalinę**

teisę būtų įpareigota asmeniui, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, perduoti nacionalinį sprendimą dėl jo suėmimo ir informaciją apie galimybę jį apskusti prieš perduodant šį asmenį išduodančiosios valstybės narės teisminėms institucijoms.

Parašai.